

ALEF

Strategi, metod och approach

VISION: Vuxna som kan läsa, skriva och räkna och därmed tar kontrollen över sina liv, såväl socialt som ekonomiskt, genererar egna inkomster, utkräver sina rättigheter och fullgör sina skyldigheter samt deltar i beslutsfattande inom familjen, lokalsamhället och på nationell nivå.

1. Introduktion

Att få lära sig läsa och skriva är en mänsklig rättighet. Utan baskunskaper i läsning, skrivning och räkning är det svårt att förstå och utkräva sina rättigheter på alla områden – såväl inom familjen, lokalsamhället som nationellt.

Enligt UNESCO finns det 750 miljoner unga och vuxna analfabeter i världen. Samtidigt rapporteras att 780 miljoner människor lever i extrem fattigdom. Det är i princip samma personer. Detta till trots går bara en bråkdel av det internationella utvecklingsbiståndet till vuxenalfabetisering.

Personer utan baskunskaper i läsning, skrivning och räkning blir lätt lurade i affärstransaktioner och missar viktig information. De blir lätt offer för korruption. De klarar inte att följa barnens skolarbete. De riskerar att använda läkemedel på fel sätt eftersom de inte kan läsa instruktionerna för dosering och sista förbrukningsdatum. De blir lätt förbisedda eller hånade i det lokala samhället och riskerar att bli föremål för maktmissbruk, diskriminering och våld. De saknar färdigheter för att ta kontroll över sin egen ekonomi, att delta aktivt i civilsamhällets organisationer och att ta ledarroller i samhället.

Det är varken en human eller rationell strategi att bara vänta på att en generation av vuxna analfabeter ska dö ut, samtidigt som man enbart fokuserar på att utbilda barnen. En anledning är att barn till föräldrar som är analfabeter tenderar att ha svårigheter att klara skolan, vilket leder till att analfabetismen går vidare till nästa generation. I många låginkomstländer börjar i stort sett alla barn i skolan, men efter fem år har en tredjedel hoppat av, och då främst flickor. Anledningen är framförallt de föräldrar som själva saknar utbildning: de har inte råd att betala skolavgifterna, de inser inte värdet av utbildning för flickor och de kan inte hjälpa och stödja sina barn i skolarbetet.

Ett annat skäl för att utbilda vuxna analfabeter är: Det tar ungefär 10-12 år att ge ett barn en skolutbildning som leder till att de kan börja bidra aktivt till utveckling. Vuxna som deltar i ALEF:s empowerment-grupper kan börja göra viktiga förändringar i sina liv redan efter ett par veckors kurs. De omedelbara resultaten av vuxenutbildningen visar sig i förbättrad ekonomi, förbättrad hälsa och en förmåga att förstå och försvara sina rättigheter. Allt detta påverkar direkt barnens livsvillkor och utbildningsmöjligheter.

2. Vad är ALEF?

ALEF, Adult Learning and Empowerment Facilitators är en ideell förening som grundades i maj 2010. ALEF:s **verksamhetsidé** är att erbjuda lokala biståndsaktörer en metod och verktyg för att genomföra vuxenutbildningsprogram på lokala språk.

Målet är att unga och vuxna analfabeter ska skaffa sig kunskaper och förmåga att göra följande:

- ta kontroll över sin egen ekonomi och sin hälsa och förbättra sina egna livsvillkor,
- förstå och försvara sina rättigheter och agera för att förändra mekanismerna bakom fattigdom, diskriminering och förtryck,
- få tillgång till beslutsprocesser, samhällstjänster och gemensamma plattformar,
- kunna använda sitt modersmål i skrift för olika ändamål och därigenom bevara sitt kulturarv och sin identitet.

ALEF:s **strategi** är att etablera partnerskap med lokala aktörer som är väl insatta i den lokala kulturen och språket och som har en passion för att hjälpa sitt eget folk att ta sig ut ur fattigdom. ALEF tillhandahåller expertis inom vuxenutbildning och empowerment. Vi samarbetar med lokala organisationer för att ta fram målgruppsanpassade läromedel och utbildar dem i ALEF:s metodik samt i hur de organiserar och driver projekten.

ALEF har för närvarande tre pågående partnerskap med lokala organisationer i Östra och Västra Afrika: Det första partnerskapet startades 2010 med en togolesisk NGO, Acatbli, som i många år har arbetat med ifè-språket i Togo och Benin. Vi samarbetar med Acatbli i ett vuxenutbildningsprojekt i Benin. Sedan 2013 har ALEF ett projekt på mashi-språket med ADECK, en NGO som arbetar i Kabare-territoriet i Sydkivuprovinnsen i Demokratiska Republiken Kongo. Det tredje projektet är för lugandatalare i Wakiso-distriktet i Uganda, där vi samarbetar med CACI (Change African Child International).

Dessutom har ALEF sedan 2018 ett samarbete för läromedelsutveckling för kikongospråket med en lokal församling i Wombo-kommunen i provinsen Kongo Central i Demokratiska Republiken Kongo. Under 2019 startar ett pilotprojekt i Etiopien med Oromia Education Bureau, som ansvarar för Etiopiska statens vuxenutbildningsprogram i delstaten Oromia.

ALEF har en styrelse på nio personer. ALEF:s grundare och verksamhetsansvariga Hélène Boëthius har 30 års erfarenhet av arbete med vuxenutbildning, bl.a. 15 år i Togo, Västafrika, och med planering, uppföljning och utvärdering av projekt, främst inom vuxenutbildning med ett antal svenska biståndsorganisationer, bl.a. Läkarmissionen och PMU InterLife.

ALEF har 90-konto. Räknenskaper och aktiviteter kontrolleras och revideras av en auktoriserad revisor. Högst 25% av intäkterna används till administration och insamling.

"Jag trodde att skolan bara var för pojkar. När jag började gå i studiegruppen och lärde mig läsa och skriva, förstod jag att även flickor behöver gå i skolan, så jag skrev in alla mina flickor i den lokala grundskolan."

3. Strategier för partnerskap

Skalbarhet och kostnadseffektivitet utgör nyckelbegrepp i ALEF:s strategi; likaså ambitionen att från början säkra lokalt ägarskap och deltagande. Vi är intresserade av två typer av partnerskap:

3.1. Partnerskap med nationella eller internationella biståndsaktörer

ALEF:s ambition är att medverka till att läromedel baserade på vår metod utvecklas på så många modersmål som möjligt i världen. Detta är omöjligt att uppnå genom att enbart driva egna projekt.

Därför erbjuder ALEF sina tjänster till andra biståndsaktörer inklusive statliga myndigheter, som driver program där utbildning för vuxna analfabeter utgör eller skulle kunna utgöra en viktig del.

I dessa partnerskap erbjuder ALEF en serie av seminarier på 3-5 veckor vardera för en mindre grupp anställda från biståndsaktören. I det inledande seminariet gör man en omvärldsanalys av målgruppens livssituation samt analyserar det lokala språkets stavning och ljudsystem. ALEF:s metod introduceras och diskuteras i förhållande till det lokala behovet.

I det andra seminariet skapas kursplan och läromedel för den första kursen: en manual för gruppleddaren och ett deltagarhäfte. I de följande två seminarierna skapas kursmaterial för nivå 2 och 3. I ett sista seminarium går man igenom och reviderar alla material. ALEF gör även uppföljningsbesök i fält för att bedöma hur metoden har tillämpats och vilken effekt den haft på deltagarna.

I denna typ av partnerskap tar ALEF bara ett tekniskt ansvar. Vi utgår ifrån att den genomförande organisationen säkrar att ett långsiktigt program kan genomföras.

3.2. Direkta partnerskap med lokala NGOs

ALEF erbjuder direkta partnerskap med ett begränsat antal lokala NGOs. Intresserade organisationer är välkomna att lämna in sina handlingar.

När ett avtal upprättats för ett nytt samarbete, och finansieringen är säkrad, inleds en serie seminarier. Under en treårsperiod skapas kursplaner och läromedel för tre nivåer under månadslånga seminarier med den lokala samarbetsorganisationen, ledda av ALEF:s personal. För varje nivå skapas en manual för gruppleddarna samt häften för deltagarna. Alla manualer och häften skrivs på det lokala språket.

När en manual och deltagarhäften tagits fram för nivå ett kan partnerorganisationen utbilda gruppleddare och genomföra ett pilotprojekt med ett mindre antal grupper. Vanligtvis gör ALEF ett utvärderingsbesök efter halva kursen. När grupperna har avslutat den första nivån deltar den lokala NGO:n i ytterligare ett seminarium med ALEF, där en kursplan med manual och deltagarhäfte skapas för nästa nivå.

Så snart materialet har skapats och testats av den lokala NGO:n, kan även andra NGOs som arbetar inom samma språkgrupp erbjudas utbildning i metoden. På så sätt kan ett kursmaterial på ett språk användas av ett stort antal aktörer.

Skalbarhet är en viktig aspekt av ALEF:s strategi. För att etablera läsning och skrivning på modersmålet i en folkgrupp, är det viktigt att ett stort antal av talarna verkligen har möjlighet att använda sitt språk för skriftlig kommunikation. För att detta ska ske behöver flera aktörer som arbetar med vuxenutbildning på modersmålet.

4. ALEF:s metod

4.1. Teoretisk bakgrund

ALEF:s metod bygger på lång erfarenhet av utbildning för vuxna analfabeter. Delar har inkluderats från flera olika metoder som t.ex. Paulo Freires "medvetandegörande" metod, som senare vidareutvecklades till REFLECT, men även ljudning (som används i den svenska skolan) samt "läsning

på talets grund”, som på engelska kallas ”Whole language method” och på franska ”Pédagogie des textes”.

Viktigast av allt är att ALEF:s metod utgår från den situation där deltagarna befinner sig, deras specifika livssituation och utmaningar. Vi är fast övertygade om att inlärningssituationen måste vara relevant i förhållande till deltagarnas egna liv. Helst ska deltagarna kunna gå hem från varje gruppträff och direkt tillämpa något av det de lärt sig eller samtalat om under träffen.

En viktig aspekt av ALEF:s metod är att all inlärning baseras på naturlig och meningsfull text. Det förekommer inga övningar med stavelser. Betydelse och relevans betonas i stället för förenklingar och mekaniska övningar. Läsning lärs in genom att ljuda ihop riktiga ord i en intressant text i stället för genom mekanisk upprepning av stavelser.

ALEF:s metod baseras på ett antal olika lässtrategier. De flesta alfabetiseringsprogram har enbart fokuserat på en lässtrategi:

1. Avkodning av ord och betydelse genom **läsning av enskilda bokstäver** eller **stavelser** en i taget från vänster till höger genom att ljuda dem och gradvis inse betydelsen.

Det finns två andra lässtrategier som är precis lika viktiga och ”korrekta” vid läsning av text:

2. **Att läsa hela ord** genom att titta på formen på hela ordet utan att särskilja enskilda bokstäver eller stavelser. Så läser de flesta som läser flytande. Det är därför de kan läsa och förstå texter med stavningsfel, ofta utan att ens lägga märke till felen.
3. **Fylla i och gissa** via grammatiska samband och från individens kännedom om världen. Det är det som gör att vi kan skumma en text, notera de viktigaste orden och gissa resten.

ALEF:s metod använder ett *inlärningssätt* som är bekant för folk inom många traditionella samhällen: att lära sig genom att *se* en uppgift genomföras om och om igen och till slut börja *imitera* den för att sedan gradvis öka sin färdighet. Vi är också övertygade om att inlärning bäst sker i grupp och inte individuellt. Läsning handlar om kommunikation, och fokus ska vara på att interagera kring texten, ”Bokläsning” är inte den viktigaste sortens läsning i låginkomstssamhällen. Fokus ligger på att använda skrift för att kommunicera, komma överens, planera, komma ihåg saker och uttrycka sina tankar.

Därför baseras ALEF:s metod endast på grammatiskt korrekta, hela meningar på modersmålet. Varje lektion börjar med att gruppleddaren skriver en sådan mening på svarta tavlan. Grupperna skapar texter tillsammans baserade på gruppsamtalen. De egna texterna används för läsövningar. Detta ger gruppen ägande av sina egna texter, något som stimulerar deras kreativitet och reflektion. När deltagarna ser sin gruppleddare skriva ner det talade språket lär de sig hur man formar tankar till skrivna ord, en bokstav i taget. I följande nivåer trycks dessa texter och sätts upp på byns anslagstavla, vilket gör deltagarna stolta över att vara författare och över att de kan kommunicera i skift till sina egna samhällen.

4.2. Hur en Empowerment-grupp fungerar

Studiegrupperna som använder ALEF:s metod kallas ”Empowerment groups”. En grupp består av 20-25 deltagare på 15 - 40 år. Grupperna kan antingen delas upp efter kön eller vara blandade, beroende på den lokala organisationens fokus och sociokulturella kontext. Grupperna träffas ett par timmar åt gången, två-tre gånger i veckan. En nivå tar vanligtvis 6 - 7 månader att genomföra.

Varje grupp har en ledare som bor i det lokala området och som talar projektspråket flytande. Gruppleddarna får en två veckors utbildning av projektledningen innan de börjar leda en grupp.

ALEF rekommenderar den lokala organisationen att anställa coacher som genomför uppföljningsbesök hos grupperna en eller två gånger i månaden. En coach har vanligtvis ansvar för mellan 5 och 10 grupper. De rapporterar till projektledaren.

4.3. Hur en ALEF-lektion är uppbyggd

Varje lektion är uppbyggd av ett antal steg som ser ungefär likadana ut i alla tre nivåerna, vilket gör det lätt för gruppledarna att leda träffarna. Alla i gruppen deltar aktivt vid gruppmötena.

STEG 1: Tematext

Varje lektion börjar med en kort text. Texten beskriver en vardaglig situation utan att ge lösningar eller värderingar. I nivå 1 är texten vanligen bara en mening lång.

I nivå 1 skriver gruppledaren tematexten på svarta tavlan medan deltagarna ser på. Sedan läser gruppledaren texten och deltagarna repeterar orden. Tematexten finns också i deltagarnas häften. Exempel på tematexter är: "Marys baby hade diarré i fyra dagar innan han dog", "John ville köpa en ny cykel och därför gifte han bort sin 13-åriga dotter" eller "Tamales bröllop kanske aldrig blir av eftersom hans fästmö vill att han först ska testa sig för HIV".

I nivå 2, läser deltagarna texten direkt i sina häften. Tematexterna på nivå 2 introducerar både en aktuell vardagssituation, och ett räkneproblem som de ska lösa under lektionen. Vanligtvis består texten av tre eller fyra meningar och blir succesivt längre under kursen.

En typisk text på nivå 2 kan vara: "Janes mamma skickade henne till marknaden för att köpa nio ägg. På vägen hem började hon leka med några andra barn och hade sönder fyra ägg. När hon kom hem slog modern henne så hårt med en käpp att hon var tvungen att ta barnet till sjukhuset." Räkneproblemet dolt i texten är $9 - 4 =$

STEG 2 : Inläring av en ny bokstav eller ett nytt räkneproblem

I nivå 1 tar gruppledaren ut ett ord från tematexten; från detta ord urskiljs en bokstav. Deltagarna lär sig bokstaven och det ljud den representerar. De stryker under bokstaven överallt där den förekommer i texten. De lär sig skriva den nya bokstaven. Mot slutet av kursen kan de skriva hela meningar och korta stycken.

I nivå 2 tar man fram ett räkneproblem ur tematexten och deltagarna lär sig lösa det. De övar sig i att lösa liknande problem.

STEG 3: Samtal

På alla nivåer samtalar man om situationen som beskrivs i tematexten. Samtalet bygger på tre frågor:

- ✓ Har ni liknande erfarenheter?
- ✓ Varför är det så här?
- ✓ Vad kan vi göra åt det?

"I gruppen pratade vi om myggnät. Jag trodde de bara var avsedda för gravida kvinnor. Efter vår diskussion började jag sova under ett nät och slipper nu få malaria hela tiden.

Gruppledaren uppmuntrar deltagarna att vara aktiva. Inga åsikter eller tankar betraktas som "fel". Inte heller talar gruppledaren om för deltagarna hur de borde eller inte borde tycka. Vanligtvis avslutas samtalen med att gruppen tar gemensamma beslut om hur de vill agera. Deltagarna har koll på varandra och stöder varandra så att alla ska börja agera utifrån vad de samtalat om.

STEG 4: Skapande av en text

I nivå 1 avslutar deltagarna varje träff med att skapa en text runt vad de har diskuterat. Deltagarna dikterar till gruppledaren vad denna ska skriva och tittar på när texten växer fram på svarta tavlan. Gruppledaren läser texten och deltagarna föreslår tillägg tills alla är nöjda med texten.

Därefter går deltagarna fram till svartatavlan och stryker under alla de bokstäver de lärt sig. De letar efter ord där alla bokstäver är understrukna och läser dessa högt. Efter ungefär halva kursen kan många av dem läsa hela texten utan hjälp. Slutligen läser man texten högt tillsammans flera gånger.

I nivå 2 skapar grupperna antingen en text tillsammans på svarta tavlan som i nivå 1 eller så skriver de själva en kort text i sina anteckningsböcker. Texterna läser flera gånger högt som läsövning.

STEG 5: Att lära sig ett andra språk

I nivå 2 börjar man lära sig ett andra språk. I en del projekt tar man 10 minuter i slutet på varje lektion för att lära sig tala engelska eller franska. I andra projekt, där deltagarna redan talar andraspråket (t.ex. swahili) lär man sig läsa enkla meningar. I nivå 3 lär sig deltagarna att läsa och skriva det andra språket och utökar sitt ordförråd.

Nivå 3

I den tredje och sista kursen läser grupperna längre texter på modersmålet. De diskuterar dem på samma sätt som tidigare och skriver texter som på tidigare nivåer men nu med inriktningen att texterna ska publiceras på de anslagstavlor som sätts upp överallt där man genomför nivå 3. De fortsätter också att öva på de fyra räknesätten. Texterna och samtalen behandlar tre områden:

- att skapa ett bra liv,
- att lära sig förstå och försvara sina grundläggande mänskliga rättigheter
- att lära sig skapa och driva ett kooperativ eller en förening.

Textinnehåll och teman varierar från projekt till projekt. Målet är att alla grupper efter tre år ska omvandlas till en permanent grupp, t.ex. ett sparkooperativ, ett kooperativ eller en ekonomisk förening. Vi har sett att grupperna ofta drar nytta av andra pågående utvecklingsprogram där de får användning för sina nyvunna kunskaper i läsning, skrivning och räkning.

5. Språkval

ALEF vill bekräfta varje etnisk grupps rätt till sitt eget kulturella uttryckssätt. Vi har förbundit oss att *använda deltagarnas modersmål* som undervisningsspråk och som det första språk de får lära sig läsa och skriva på. Med modersmål menar vi det språk som talas i barnets hem och som barnet först lär sig tala och uttrycka sig på.

Forskning har visat att modersmålet är det bästa språket att lära sig läsa på. Man lär sig snabbare och lättare, kunskaperna blir djupare förankrade i individens kognitiva processer och det blir lättare att använda kunskaperna i det dagliga livet. Att läsa och skriva blir en del av individens språkkunskaper och associeras med förmågan att uttrycka sina tankar. Nu kan de uttrycka sin kultur både muntligt och skriftligt.

"Folk undrar varför vi lär oss läsa på vårt eget språk. Jag frågar dem om de någonsin hört om någon som klättrat upp i ett träd uppifrån och ner."

Att bara kunna läsa genom ett annat (vanligtvis europeiskt) språk, säger indirekt att deras eget språk inte är lika mycket värt, att det ses som en "dialekt" som är dåligt lämpat för skriftlig kommunikation. Härmed nedvärderas alltså talarens kultur och identitet. Detta förmedlar indirekt att "för att bli någon" måste du "glömma" din egen etniska bakgrund och omfamna "de vitas" kultur. ALEF vill visa att alla språk är utmärkta verktyg för att kommunicera, för att beskriva sin kultur och uttrycka sig, och kan användas för alla praktiska syften i vilken etnisk grupp som helst.

Men vuxenutbildningen är inte komplett utan att man **också** lär sig ett andra språk. Detta görs bäst efter att man har lärt sig läsa och skriva på modersmålet. ALEF:s metod introducera ett andra språk i nivå 2. Läsning och skrivning på modersmålet fortsätter på alla tre nivåerna. Tanken är inte att gradvis ersätta modersmålet med ett andra språk utan att deltagaren ska bli lika bekväm med att använda båda.

6. Resultat och effekter

Grundläggande kunskaper i läsning, skrivning och räkning är viktiga verktyg för att kunna interagera i alla samhällen. Kunskaperna i sig gör inte individen mer intelligent; de är verktyg som underlättar det dagliga livet. De ger individen tillgång till gemensamma plattformar och sammanhang som inte är tillgängliga för en person utan dessa kunskaper. Kunskaperna ger också status och självförtroende för personer som tidigare betraktats som mindre viktiga och som sett sig själva som underlägsna.

De flesta deltagarna i kurserna är kvinnor. För dessa blir kursen en väg till ökad jämlikhet. Deltagande i en empowerment-grupp höjer deltagarnas självförtroende, ger dem verktyg och mod att kräva och utnyttja sina rättigheter gentemot sina partners och i lokalsamhället. Mödrar som deltar i en sådan kurs är mer benägna att se till att deras barn, även flickorna, går i skolan och studerar framgångsrikt.

En grundkurs i läsning, skrivning och räkning är inte en enkel biljett ut ur fattigdom. Men den ger deltagarna verktyg att hantera inkomstgenererande aktiviteter, att ha bättre kontroll över familjens ekonomi och att öka sin produktivitet. När man kan använda en kalender och planera sina aktiviteter, föra kassabok och göra enklare uträkningar, kan man hantera sin vardag på ett sätt som leder till minskade utgifter och ökade inkomster. Många afrikanska kvinnor producerar och säljer varor på marknader. Att kunna räkna ut priser och se till att man får en bra förtjänst blir nyckeln till ekonomiska överlevnad. En så enkel sak som att skriva ner namnen på personer som handlar på kredit kan betyda skillnaden mellan vinst och förlust av en veckas arbete.

Diskussionsämnena i empowerment-grupperna berör hälsa och hygien, diarré, malaria, HIV/Aids etc. Att kunna förstå hur vanliga sjukdomar överförs och hur de kan behandlas, t.ex. vätskeersättning vid diarré kan rädda liv och spara pengar. Hundratals deltagare i ALEF:s projekt sover nu under myggnät tack vare samtalen i grupperna. Andra har fattat mod att gå och testa sig för HIV och får nu medicinering. I många familjer tvättar man nu händerna innan man ska äta och efter toalettbesök. Många har också börjat koka sitt dricksvatten. Husmödrar i Kongo har insett att de genom att servera kall mat kan orsaka dysenteri och har därför börjat servera varm mat.

Ett samhälle där fler personer kan skriva och läsa har bättre förutsättningar för en demokratisk utveckling och för att utveckla ett starkt civilsamhälle. Genom att använda dialoger och reflektion

under gruppträffarna blir deltagarna motiverade att själva agera för en positiv förändring i sina lokala samhällen. Läs- och skrivkunnighet leder till aktivt medborgarskap man blivit medveten om sina rättigheter och skyldigheter. Det finns många exempel på empowerment-grupper som har utkrävt sina rättigheter genom att skriva brev till berörda lokala myndigheter eller genom att gruppen besökt lokala ledare. Den träning och erfarenhet som gruppledarna får skapar nya ledare inom lokala samhällen och civilsamhällets organisationer. Många gruppledare och gruppdeltagare har fått ledande positioner inom civilsamhället eller i lokal förvaltning.

För det stora flertalet deltagare innebär empowerment-grupperna en verklig och bestående förändring. Många startar egna små företag eller någon annan form av inkomstgenererande aktiviteter, ofta tillsammans med några av vännerna från gruppen. Många av grupperna har organiserat sig i kooperativ och gör hantverk eller odlar produkter som de säljer. Andra grupper spar pengar gemensamt för att ge kortfristiga lån till varandra för att betala barnens skolavgifter eller för inkomstgenererande aktiviteter. Man kan se en förändring i deltagarnas mentalitet; från passivitet och uppgivenhet till att börja agera och ta tag i sina liv. Det ömsesidiga stödet mellan gruppens deltagare uppmuntrar och stärker dem till att ta tag i livssituationer som de tidigare upplevt som omöjliga. Hopp och självförtroende ersätter förtvivlan och dålig självkänsla.

ALEF:s övertygelse är att icke-formell vuxenutbildning är den saknade länken som kan möjliggöra för världens 750 miljoner vuxna analfabeter att dra nytta av alla de utvecklingsprogram som redan erbjuds i deras länder, så de kan ta tag i sina egna liv, lyfta sig själva från fattigdom och fullt ut bli en del av samhället. Därför vill ALEF skapa partnerskap som möjliggör för så många som möjligt att få uppleva denna livsförvandling.

"Vår grupp diskuterade militärens vägspärrar. Vi var tvungna att betala vid varje vägspärr. På vägen till vår marknad fanns det sex vägspärrar så vi tjänade inga pengar alls. Vi skrev ett brev till byns hövding och klagade på detta. Två veckor senare var tre av vägspärrarna borttagna."

